

طراحی و روان‌سنجی "پرسشنامه کیفیت زندگی زوجهای نابارور"

فریده یغمایی^{۱*} (Ph.D.)، شمعانه محمدی (M.Sc.)^۲، حمید علوی مجد (Ph.D.)^۳

۱- گروه بهداشت، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی-درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران

۲- گروه داخلی و جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی نسیب ساری، مازندران، ایران

۳- گروه آمار، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی-درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: مطالعات نشان می‌دهد که میزان ناباروری رو به افزایش است. زوجین نابارور مشکلات بسیاری را در زندگی خود تجربه می‌کنند. اندازه‌گیری کیفیت زندگی سبب می‌شود تا مسئولین بهداشتی با آگاهی از نیازهای آنان، بتوانند خدمات بهتری را به ایشان ارائه دهند. اندازه‌گیری کیفیت زندگی زوجین نابارور، به‌خصوص در ایران نیاز به پرسشنامه‌ای معتبر و پایا دارد. هدف از انجام این پژوهش، طراحی پرسشنامه‌ای معتبر و پایا جهت اندازه‌گیری کیفیت زندگی زوجهای نابارور می‌باشد.

روش بررسی: پژوهش حاضر، یک مطالعه اکتشافی است. در ابتدا، با مروری بر مطالعات و مصاحبه‌ها، مفهوم و ابعاد کیفیت زندگی زوجهای نابارور تعریف و پرسشنامه کیفیت زندگی زوجین نابارور با ۹۵ عبارت طراحی گردید. سپس شاخص اعتبار محتوای پرسشنامه با نظرات ۱۰ متخصص در زمینه ناباروری و کیفیت زندگی و ۱۰ زوج نابارور، مربوط بودن، واضح بودن و ساده بودن، بر اساس یک معیار ۴ درجه‌ای تعیین گردید. اعتبار صوری پرسشنامه با نظرخواهی از ۲۰ متخصص و زوج نابارور بررسی شد. اعتبار سازه (تحلیل عاملی)، با توزیع پرسشنامه طراحی شده در میان ۱۵۰ زن و مرد نابارور اندازه‌گیری شد. برای اندازه‌گیری پایایی، از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) و آزمون مجدد استفاده گردید.

نتایج: در بررسی اعتبار محتوا، عباراتی که شاخص اعتبار محتوای آنها بیشتر از ۷۹٪ بود در پرسشنامه حفظ گردید، لذا تعداد عبارات پرسشنامه به ۷۹ عدد کاهش یافت. نتایج تحلیل عاملی، ۷ عامل را در پرسشنامه نشان داد. به‌علاوه یافته‌ها، پایایی همسانی درونی (آلفای کرونباخ) عبارات را ۰/۷۱-۰/۹۵ و آزمون مجدد را ۰/۸۱-۰/۹۴، برای ۷ عامل پرسشنامه نشان داد. در مراحل فوق ۷ عبارت به علت کاهش بار عاملی و به دلیل تکراری بودن، حذف گردید و لذا عبارات پرسشنامه به ۷۲ عدد رسید.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که پرسشنامه کیفیت زندگی زوجین نابارور با ۷۲ عبارت از نوع لایکرت معتبر و پایا می‌باشد. با توجه به کمبود پرسشنامه معتبر و پایا جهت اندازه‌گیری کیفیت زندگی زنان و مردان نابارور در جامعه ایران، بکارگیری این پرسشنامه می‌تواند مفید باشد. با توجه به اهمیت این پرسشنامه، اندازه‌گیری سایر انواع اعتبار مانند اعتبار ممیزی و همزمان پیشنهاد می‌شود.

کلید واژگان: روان‌سنجی، زوجین نابارور، طراحی پرسشنامه، کیفیت زندگی، ناباروری.

* **مسئول مکاتبه:** دکتر فریده یغمایی، دانشکده پرستاری و مامایی، جنب بیمارستان کودکان مفید، بالاتر از حسینیه ارشاد، خیابان شریعتی، تهران، ایران.

پست الکترونیک: farideh_y2002@yahoo.com

دریافت: ۸۷/۸/۲۲ پذیرش: ۸۸/۲/۱۹